

Дохід облігації з нульовим купоном, зображений, як функція часу в залежності від терміну погашення t . Зліва на рисунку зображено модель Васічека з швидкозмінним фактором волатильності Y та побудовано наближений дохід $R_{0,0} + \sqrt{\epsilon}R_{1,0}$ для цієї моделі, вона має тільки швидко змінні чинники волатильності, динаміка Y і f та функція волатильності задаються:

$$f := \sigma^2 \exp\left(Y_t + \frac{\beta^2}{2} + Z_t - \frac{g^2}{2}\right), f(Y_t) = \frac{\sigma \exp(Y_t)}{\exp\left(-\frac{\beta^2}{2}\right)}, \operatorname{erf}(y) := \frac{2}{\sqrt{\pi}} \int_0^y e^{-t^2} dt.$$

$$dY_t = \left(-\frac{1}{\epsilon}Y_t - \frac{1}{\sqrt{\epsilon}} \frac{\beta}{\sqrt{\epsilon}} \operatorname{erf}(Y_t)\right) dt + \beta\sqrt{\epsilon}dW_t^y.$$

З правого боку рисунка 1 побудовано модель Васічека з повільно змінним фактором волатильності Z , та наближений дохід $R_{0,0} + \sqrt{\delta}R_{0,1}$ облігації з нульовим купоном для цієї моделі, яка має тільки повільно змінний фактор волатильності, динаміка Z і f задаються:

$$dZ_t = \left(-\delta Z_t - \sqrt{\delta} g \operatorname{erf}(Z_t)\right) dt + \sqrt{\delta} g dW_t^z, \quad f(Z_t) = \frac{\sigma \exp(Z_t)}{\exp\left(\frac{g^2}{2}\right)}.$$

Як і слід було очікувати, оскільки ϵ і δ прямують до нуля, наближення прямує до повної прибутковості.

Ми розширили методіку знаходження орієнтовної ціни для широкого класу похідних-активів. Однією з основних переваг нашої методології ціноутворення є те, що, комбінуючи методи з спектральної теорії сингулярних і регулярних збурень, обчислення ціни активу зводиться до розв'язання рівняння методом знаходження власних значень, власних функцій та розв'язання двох рівнянь Пуассона.

Список літератури:

1. Буртняк І.В., Малицька Г.П. Модель шляхозалежної волатильності для індексу ПФТС // Бизнес Информ. – 2012. – №3. – С. 48–50.
2. Буртняк І.В., Малицька Г.П. Обчислення цін опціонів методами спектрального аналізу // Бизнес Информ. – 2013. – №4. – С. 152–158.
3. Буртняк І.В., Малицька Г.П. Дослідження процесу Орнштейна–Уленбека методами спектрального аналізу // Проблеми економіки. – 2014. – №2. – С. 349–356.

Олександра ВАСИЛЬЧИШИН

*к.е.н., доцент кафедри банківського менеджменту та обліку
Тернопільський національний економічний університет*

ДЕПОЗИТНІ НОТИ ЯК НОВИЙ ТИП ЦІННИХ ПАПЕРІВ

За 2014 рік з вітчизняної банківської системи було виведено тридцять три банківські установи. Виникнення таких умов масштабного закриття банківських установ сприяли й економічна криза у країні, і регулятор, який, спостерігаючи стан банків, не зміг запобігти маніпуляціям на ринку. Нерідко провина лежить і на

банкірах, оскільки сума претензій до власників банків і менеджменту від Фонду гарантування вкладів уже перевищує 50 млрд. гривень. Більшість розвинених країн реорганізувала свою систему ще під час минулої кризи – 2008–2009 років. Свого часу Україна не засвоїла уроків попередньої кризи, у результаті чого цю проблему доводиться розв'язувати у найважчий період за всю історію незалежності України.

Отже, питання життєздатності української банківської системи та довіри до неї стало ключовим у сучасних економічних умовах.

Причин такого стану банківської системи багато, їх необхідно досліджувати, аналізувати й формувати методи їх усунення. Але наразі важливіше не дати повністю втратити довіру до вітчизняної банківської системи. Оскільки з початку 2015 року Національний банк України відніс у категорію неплатоспроможних ще 10 банків, тому довіра до банківської системи продовжує падати [1].

Перш за все, звернемо увагу на дві основні групи клієнтів, що зазнали шкоди від банківських установ, а саме: вкладники, які не можуть забрати кошти (населення та компанії) та валютні позичальники, які неспроможні віддавати кредити через зростання курсу іноземної валюти (зокрема, громадяни, що брали іпотечні кредити, обсяг яких на початок 2015 року складав приблизно 3,5 млрд дол.).

Прості рішення неможливі, оскільки немає джерел покриття збитків вкладників (понад гарантовані 200 тис. грн.) банків при банкрутстві фінансових установ. Також, для самих банків немає джерел покриття збитків, які з'являться, якщо позичальники платитимуть за кредитами менше за нижчим курсом долара. Враховуючи дану ситуацію, на сьогоднішній день науковці пропонують такий варіант виходу з даної ситуації як запровадження простого та прозорого взаємозаліку між вкладниками та позичальниками в одному банку. Тобто, вкладники банків отримають свої кошти з певним дисконтом, і з таким самим дисконтом позичальники повернуть кредити до банку. При цьому, розмір дисконту визначається на прозорих ринкових принципах, а саме, шляхом автоматизованого діалогу двох сторін – вкладників та позичальників.

Зокрема, інвестиційна група УНІВЕР пропонує свій механізм виходу з даної ситуації, а саме, запровадити новий тип цінних паперів – депозитні ноти. Це бездокументарний емісійний цінний папір – дисконтна облигація. Емітентом може бути лише банківська установа. Номінал невеликий, наприклад, 1 000 гривень. Емісія ініціюється або керівництвом банку, або тимчасовою адміністрацією, або ліквідатором. При цьому, реєстрація проспекту емісії за спрощеними порядком (варіанти реєстратора – біржа (оптимально) або НБУ). За заявою клієнта-вкладника банк зобов'язаний обміняти депозит чи залишок на гривневому чи валютному рахунку на депозитні ноти (валютні активи – за курсом НБУ) і перевести їх в депозитарну установу на рахунок вкладника. Банк, в свою чергу, зобов'язаний приймати емітовані ним депозитні ноти від будь-якого позичальника цього банку в рахунок погашення кредиту (валютні кредити – за курсом НБУ).

Якщо банк видавав реальні кредити, то позичальники (особливо ті, що мають обтяження на свої активи) зацікавлені купити депозитні ноти свого кредитора, щоб погасити кредит з дисконтом. На фондовій біржі депозитні ноти потрапляють у список цінних паперів для торгівлі. Доступ до біржових торгів матиме кожен охочий через свого брокера, що дозволить знизити брокерські комісії за послугу до десятих часток відсотка. У великих банків десятки тисяч вкладників та тисячі позичальників. Єдина ринкова ціна в таких випадках може визначатися лише на біржі. Прозорий ринок встановить справедливий дисконт для вкладників. Зауважимо, що дисконтом при цьому скористаються саме позичальники [2].

Впровадження запропонованого механізму також вирішує чи допомагає вирішити ще й ряд таких проблем як:

- ціна на депозитні ноти певного банку показує оцінку ринком життєздатності цього банку. Низька ціна на депозитні ноти певного банку показуватиме беззмістовність оздоровлення цього банку;
- механізм допоможе боротися з корупцією в банках та в ФГВФО під час ліквідації банку;
- запроваджує ліквідний ринок цінних паперів розміром десятки (при колапсі – сотні) мільярдів гривень;
- цей механізм є чи не єдиний неемісійний спосіб розрахуватися з вкладниками;
- вкладники зможуть отримати хоча б якусь частину свого депозиту чи залишку на рахунку;
- позичальники матимуть можливість викупити свій борг з дисконтом, а не виплачувати згодом всю суму колекторам;
- зменшиться навантаження на судову систему.

Для самого банку-емітента доцільно зробити випуск депозитних нот більш вигідним, відмінивши обов'язкове резервування по цих пасивах, оскільки погашення цього боргу відбуватиметься лише шляхом зменшення активів.

Проте, для втілення даного механізму потрібна згода керівництва НБУ, а також відповідні зміни в законодавстві України.

Список літератури:

1. Перелік банків України які знаходяться на ліквідації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=75473&cat_id=40259
2. Козак Т. Депозитні ноти: врятувати вкладників банку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://univer.ua/ru/blogs/depozitni-noti-vryatuvati-vkladnikiv-banku/>

Анна ВЕРГЕЛЕС

студентка факультету банківського бізнесу

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

к.е.н., доцент Чайковський Я. І.

ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ ТА ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ

Банківська система є провідним сектором економіки, яка постійно потребує удосконалення та інноваційних форм розвитку. Загальний інвестиційний потенціал країни характеризується низькою економічною ефективністю, що приводить до уповільнення інноваційного розвитку економіки. Дана проблема актуальна для всіх країн світу, включаючи Україну, оскільки саме інноваційний шлях розвитку економіки дозволяє країні не лише зберегти або ефективно використати наявний науково-технічний потенціал, а й через його примноження забезпечити соціально-економічне процвітання нації в довгостроковій перспективі.

Аналізом останніх досліджень і публікацій цих питань займалися як вітчизняні, так і зарубіжні вчені. Теоретичну основу дослідження кредитування і з'ясування його